

Ezdráš-Nehemjáš
Čtvrtý díl
Ezd 5

Nové zahájení stavby (verše 1-2)

V důsledku zastrašování a intrik nepřátel zůstala stavba chrámu na dlouhou dobu zastavena. Je pravděpodobné, že zůstalo téměř pouze u slavnostního položení základů. Od položení základů chrámu k novému zahájení stavební činnosti uplynulo více než 16 let. V srpnu roku 520 př. Kr. vystoupil prorok Ageus (Ag 1,1). A později také prorok Zacharjáš (Za 1,1). Tito muži mluvili k Židům ve jménu Hospodinově. Boží slovo zapůsobilo mocně na oba vůdce obnovené židovské obce, Zerubábel a Jéšuu. Boží oslovení jim pomohlo vzchopit se a zahájit opět stavbu Božího domu. Boží slovo však zapůsobilo mocně na všechny. V knize proroka Agea čteme: „ *A Hospodin probudil ducha judského místodržitele Zerubábel, syna Šeltielova, a ducha velekněze Jóšuy, syna Jósadakova, i ducha celého pozůstatku lidu. I přišli a dali se do díla na domě Hospodina zástupů, svého Boha, ...* “ (Ag 1,14 ČEP) Svým slovem tak Pán Bůh opět uvedl stavbu do pohybu. Svým slovem ji i v pohybu udržoval. Proroci totiž posilovali vůdce, a jistě i všechny ostatní, v průběhu stavby (viz také knihy Ageus a Zacharjáš). Působení proroků tu stojí v protikladu k činnosti nepřátel. Nepřátelé Židům odvahu k budování chrámu brali (Ezd 4,4). Proroci jim ji naopak dodávali. V tomto duchu by jistě měla působit i jakákoli prorocká promluvení v současnosti (srov. 1K 14,3): Dodávat věřícím odvahu k následování Krista, k budování duchovní svatyně, kterou je společenství věřících (srov. 1K 3,16n). Navrátilci si tehdy dali říct a stavba chrámu se po letech opět rozběhla. Někdy neděláme, co bychom dělat měli, protože se bojíme, že to zkrátka nepůjde. Vidíme překážky, které nám připadají nepřekonatelné. Ale když k nám Bůh promlouvá, mění naši perspektivu. Co se nám dlouhá léta zdálo být nemožné, je najednou možné. Znovu činíme kroky tím správným směrem. „ *Obavy lidské srdce tíží, ale dobré slovo vrací radost.* “ (Př 12,25 ČEP)

Návštěva zaeufratského místodržitele (verše 3-5)

Netrvalo dlouho a na stavbu se přišel i se svými lidmi osobně podívat královský místodržitel oblasti za Eufratem, do níž Judsko náleželo. Můžeme předpokládat, že tak učinil na základě udání nepřátel Židů. Vlastní postup jeho skupiny však byl slušný a korektní. Dříve než podali králi jakoukoliv zprávu, zjistili si přímo na místě, jak se věci mají. Místodržitel a další úředníci chtěli vědět, kdo dal ke stavbě příkaz. Zjistili si také jména těch, kdo chrám budují, řídí jeho stavbu.

Překlad počátečních slov verše 4 v Českém ekumenickém překladu zní: „ *Odpověděli jsme jim ...* “ Tento překlad odpovídá aramejskému textu (ar.

AMARNÁ L^eHOM = řekli jsme jim). Zní to tak, jakoby nám zde podával zprávu přímý účastník popisovaných událostí. Náhlý (a ojedinělý) výskyt slovesa v 1. osobě množného čísla tu však působí nepřírozeně a nezapadá do kontextu, kterým je vyprávění ve třetí osobě. Je pravděpodobné, že se zde setkáváme s chybou opisovačů aramejského textu. Původně zde patrně bylo sloveso ve třetí osobě množného čísla (ar. AMARŮ = řekli), jehož podmětem je v textu místodržitel se svými spolupracovníky. Význam by pak byl ten, že se úředníci ptali Židů na jména těch, kdo chrám budují. V tomto smyslu překládá toto slovo Septuaginta (židovský překlad SZ do řečtiny z 3. století př. Kr.) a dále ještě například Pavlíkův studijní překlad, Bible 21 a anglický překlad NIV.

Místodržitel a jeho lidé tehdy Židům ve stavbě nezabránili. Nechali je stavět, dokud by se k záležitosti písemně nevyjádřil perský král Dareios. Tato shovívavost královských úředníků byla projevem Boží přízně. Bůh si dokáže ochránit své dílo i své lidi. Státní moc může fungovat tak, že Božímu dílu nepřekáží, ale dává mu prostor. Ne nadarmo nás apoštol Pavel vybízí: „*Na prvním místě žádám, aby se konaly prosby, modlitby, přímlyvy, díkyvdání za všechny lidi, za vládcce a za všechny, kteří mají v rukou moc, abychom mohli žít tichým a klidným životem v opravdové zbožnosti a vážnosti.*“ (1Tm 2,1n ČEP)

Dopis místodržitele a jeho spolupracovníků králi Dareiovi (verše 6-17)

Z tohoto dopisu na nás dýchá úplně jiný přístup než z dopisu v předešlé kapitole. Místodržitel a ostatní úředníci se v něm snaží být objektivní. Konstatují fakta. Nechávací zazní hlas samotných Židů. A vybízejí k ověření jejich tvrzení. V případě z předešlé kapitoly se Židů nikdo na nic neptal. Za jejich zády proběhla korespondence, v níž byli osočovani, aniž se k obvinění mohli vyjádřit. Zde však s nimi místodržitel jednal osobně a navíc slušně. Předpokládal, že mohou mluvit pravdu.

V dopise úředníci jednoduše konstatují, že v Judsku se staví chrám a že práce na něm jdou zdárně kupředu. Dále uvádějí, nač se stavějících Židů ptali. Ptali se, kdo jim dal ke stavění příkaz a na jména těch, kdo stojí v jejich čele. Můžeme předpokládat, že seznam uvedených jmen byl přílohou dopisu.

Úředníci také uvádějí odpověď Židů. Židé uvedli, že jsou služebníky Boha nebes. Obnovují chrám, který kdysi postavil velký izraelský král. Avšak Bůh se na ně rozhněval a vydal je do rukou babylónského krále Nebúkadnesara, který chrám zbořil a je odvedl do zajetí. Když se stal králem Kýros, vydal příkaz, aby chrám byl opět vybudován. Nařídil také vrátit svaté nádoby, odnesené kdysi Nebúkadnesarem z jeruzalémského chrámu. Měly být vydány muži jménem Šěšbasar, kterého král ustanovil místodržitelem Judska. Nádoby měl odnést do Jeruzaléma a opět je uložit v chrámu Hospodinově. Šěšbasar přišel do Jeruzaléma, aby položil základy Hospodinova chrámu. Už jsme si říkali, že Šěšbasar může být totožný se Zerubábelem (srov. Ezd 3,8 a Ezd 5,16). Nelze však zcela vyloučit možnost, že se jedná o dvě odlišné osoby. Úředníci

vybízejí krále, aby dal mezi uloženými listinami vyhledat výnos krále Kýra, na který se Židé odvolávali. Mělo se ověřit, zda Kýros skutečně vydal rozkaz ke stavbě jeruzalémského chrámu. A král jim měl písemně sdělit, jak se má v celé záležitosti dále postupovat.

Když žijeme jako Kristovi učedníci a děláme to, k čemu nás vede, nemusíme se obávat otázek lidí, a to ani úředních osob. Můžeme prostě podle pravdy říct, jak se věci mají, tak jak nám to Duch svatý dá. Bůh si dovede své dílo obhájit a umí k tomu použít dokonce i státní aparát. „*Bud'te vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslychal o naději, kterou máte, ale číňte to s tichostí a s uctivostí.*“ (1P 3,15n ČEP; srov. Mt 10,19n)

Otázky k zamyšlení:

Prožili jsme někdy, že Bůh svým slovem uvedl věci v našem životě opět do pohybu? Jaké to bylo?

Jakými slovy bychom si navzájem mohli dodávat odvahu?